

so lani Slovenci v vseh krajih slavili štiridesetletje. Na to pa čitamo sedem vnetih in krepkih govorov, katere so imeli duhovniki ob tej priliki. Očitati so slovenskim duhovnikom, da nimajo dovolj udanosti do prestola. Ti govori kažejo, kako mislijo in govoré naši duhovniki o cesarju, kako učijo v cerkvi, kako govoré ljudstvu. Kaj lepo se podasta tudi dva govora do šolske mladine. Tako menim bode ostal prav ta del naše knjige najstalnejši spomenik cesarske štiridesetletne slavnosti. — O drugih delih ne kaže, da bi obširno govoril; omenjam le nekoliko. »Duh sv. Frančiška Saleskega« je bodisi s krščansko-nravnega, bodisi z obče-človeškega stališča, ena izmed najboljših knjig vseh slovstev, kar jih poznam. To vekovito knjigo podaja v prevodu iz francoskega izvirnika drugi del »Drobtinice« in sicer samo neznaten del. Drugi bodo izšli v bodočih letnikih in sicer vsaj v štirih. Brez dvoma je po svoji vsebini ta del najboljši v celi knjigi. Vsakdo ga more čitati z veseljem in imel bode mnogo dobička tudi posvetnjak, ki se ne briga za vero. En odstavek te knjige odtehta debele dušeslovne razprave. — Največ tretjega dela zavzema životopis † J. Zupana, stolnega ljubljanskega prošta. Ta mož je znamenit v vsakem oziru, tudi neduhovniki bodo marsikaj v knjigi dobili, kar jih bode zanimalo in poučevalo. Zupan je v nekem (a samo v nekem) smislu tipus kranjskega duhovnika, ljubečega svojo cerkev, nad vse ljubečega svojo čedo in trdno stoječega na podlagi katoliškega prepričanja. Tako deluje odločno, neustrašljivo; nejevero in protikatoliško gibanje biča z neizprosno doslednostjo. Gosp. župnik J. Ažman se nam kaže tu spretnega životopisca ali — da tako rečem — slikarja, ki je znal s prave strani ogledati in slikati pokojnika, sicer nekoliko vzorno, a vendar resnično. Ko bi spis Zupan sam čital, moral bi pritrditi, da je pisatelj prav pisal. Zato želimo g. pisatelja še mnogokrat srečati na polju slovenskega životopisja. — Vse drugačen se kaže naslednji duhovnik, ki nam ga popisujejo »Drobtinice«, Ivan Belec. Ta je duhovnik, ki se je z vso mladeniško ognjevitostjo poprijel novih idej — največje nasprotje proti Zupanu; kdor je oba poznal, vé, da je to resnično. Kakšno stališče je torej za duhovnika pravo, primerno? Belec je popuščal svoje prvotno stališče čimdalje bolj in bil nazadnje mnogim idejam nasprotnik, katere je s prva zagovarjal. Katere je torej pravo? Pisatelj teh vrstic ima svoje določne in jasne misli, a tu ni prostor, da bi jih razlagal. — Zadnji životopis L. Perone utegne pač čitatelj prečitatí vzdihnivši: O da bi imeli mnogo Peron! — Zadnji del: »Raznoterosti« ponujajo različnega gradiva in pa večjo sliko sarajevske nove stolne cerke. V slovstvenem listu moramo hvalno omenjati spis »o pobožnih pesmih«, ki ima namen vzbujati pesnike, da bi bolj skrbeli bodisi za obliko, bodisi za vsebino pobožnih in tudi cerkvenih pesmij. Naravnost priznam rad tudi sam, da čaka pobožne slovenske pesnike mnogo zaslužnega, a tudi zelo potrebnega dela. Za cerkev, za pobožnost naj je vse dobro? Žalostno, vendar resnično je, da smo se skoro že privadili takih oblik v pobožnem pesništvu, katere bi zaslužile najostrejšo

grajo ali pa zasmeh in pomilovanje v svetni poeziji. — Tako se vidi, da hočejo »Drobtinice« v slovenskem slovstvu zavzeti dostojno mesto, kajti ideje, ki se razodevajo v njih, morajo biti le v prid — večni in časni — slovenskemu narodu.

»Apologetični razgovori« ali pot do resnice. Spisal dr. France Lampe. II. zvezek: Ali je Bog? V Ljubljani. Tiskala »Katol. Tiskarna«. — Založ. »Katoliška Bukvarna«. 1889. 8°. Str. 224. Cena 70 kr. — Ta knjiga, ki je izšla kot priloga »Duhovnemu Pastirju«, obdeluje dokaze o Bogu, kaže, kako se prepričamo, da je Bog. Ti dokazi so povzeti iz pameti in iz narave. Pamet opazuje naravo in spozna, da ni sama iz sebe, ampak iz drugega bitja. Obdelovani so vsi dokazi. Dokazovanje nima strogo-vednostne oblike, vendar si je prizadeval pisatelj, dokazovati temeljito. Namen knjigi namreč ni, da bi šolsko razkladala stvarino, ampak jasno in umljivo. Dalje ne morem tukaj ocenjevati knjige. Zaradi zelo nizke cene si jo lahko omisli, kdor si hoče utrditi prepričanje in pregneti dvome.

»Pedagogičski letnik.« III. leto. Uredil Fr. Gabršek. Izdalo in založilo »Pedagogičsko društvo« v Krškem. — V Ljubljani. 1889. Natisnil J. R. Milic. 8°. Str. 335. C. 1 gld. 50 kr. — Ta učiteljem namenjena in zanje zanimiva knjiga je glasilo »pedagogičskega društva« v Krškem. Po pravici sem pričakoval, da bode knjigo za naš list ocenil kak učitelj, ali jo vsaj naznanil eden izmed onih gospodov, kateri se morajo za to brigati, da se knjiga razširi. Zato sodim, da vodstvu »pedagogičskega« društva ni mnogo na tem, ali se naš list za njegove knjige zmeni, ali ne. Obžalujem. Vodstvo se bode prepričalo, ako se neče sedaj, da mu tako preziranje zelo prijaznega lista malo pomaga, pač pa raje škodi. — A proti čitateljem smo dolžni izpolniti vestno dolžnost, da jim o vseh knjigah slovenskih izrečemo svojo sodbo. Knjiga ima več delov. Najvažnejši je prvi, ki je izšel tudi v posebnem natisu: Izkustveno dušeslovje. Sestavil Fran Gabršek (str. 1—141). To je naše prvo slovensko dušeslovje, kratko sicer, ne brez napak, a pisano je z dobrim namenom in v dobrem duhu. O tem se prepriča čitatelj iz nastopnih besedij: »Še večjo prednost pred drugimi stvarmi nam kaže človek v nadprirodnem oziru. Milost Izveličarjeva mu je vdihnili nadprirodno podobo božjo, vzprejela ga je za prijatelja in otroka božjega ter mu določila, da stopi v popolno občestvo z Najvišjim duhom. Iz te prednosti človeške pa nastaja vzgojitelju sveta dolžnost, da z vso ljubeznijo in z vso resnobo premo-truje človeka in njegovo dušo; kajti le na taki podlagi doseže gojenec večni namen svojega življenja, izveličanje v Bogu.« (Str. 17.) »Najvišje in najčistejše ideje so resnica (istina), dobrota in lepota. Te tri ideje je vtisnil Stvarnik v vesoljno stvarstvo. Najvišja izmed njih je ideja dobrote; torej ne more biti v resnici nič lepo, ako ni dobro.« (Str. 73.) Posebno zadnji stavek je zanimiv: naš list je v sestavkih letos in lani dokazoval isto. Da bi se pisatelji vselej in povsodi tako vjemali! Na str. 74 čitamo: »Idejal čez vse vzvišen je Kristus . . . Najvišja idejalnost je torej v posnemanji Kristusa, v hoji